

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД
І ПЕРСПЕКТИВИ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
І Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

**18-19 березня 2021 року
м. Одеса**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної
конференції

*18–19 березня 2021 року
м. Одеса*

Одеса
«Астропринт»
2021

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

Координатор проєкту **О. В. Ткачук**

Упорядники, відповідальні секретарі:
кандидат педагогічних наук, доцент **О. В. Ткачук**;
старший викладач **Т. С. Штикало**

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 12 від 31 травня 2021 р.*)

Д28 **Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі**
художньо-педагогічної освіти: сучасний досвід і перспективи : тези доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 березня 2021 р., м. Одеса) / коорд. проєкту О. В. Ткачук ; упоряд., відп. секр. : О. В. Ткачук, Т. С. Штикало ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». — Одеса : Астропринт, 2021. — 92 с.

ISBN 978–966–927–738–1

У виданні представлено тези І Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 18–19 березня 2021 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітників, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

УДК 745/749:37(477)(062.552)

ISBN 978–966–927–738–1

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2021

— науково-дослідний, творчий характер художньо-педагогічної діяльності.

Отже, ми вважаємо, що процес підготовки вчителя образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва до навчання учнів повинен бути взаємозалежним і взаємодоповнюючим з боку як художньої, так і психолого-педагогічної, методичної підготовки. Тільки такий підхід може забезпечити формування високого рівня якості професійної здатності у процесі художньо-педагогічної підготовки майбутнього вчителя до художнього навчання школярів.

Ткачук Олег Володимирович,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
tov121@ukr.net

Арбузова Юлія Георгіївна,

здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ПИСЬМЕННИКА В ТЕХНІЦІ ОБРОБКИ СКЛА ТА МЕТАЛУ

Ключові слова: образотворче мистецтво, портретний жанр, образ письменника, творчість, особистість, наочність, зображення.

У різні історичні епохи людині було цікаво бачити себе, своє зображення. Ця думка часто виникає у всіх видах мистецтва. Ось, наприклад, у літературі є міф про Нарциса: «Нарцис житиме доти, доки не побачить самого себе».

Образ людини зумовлює сприйняття дійсності, якому притаманна наочність. Художнє зображення людини є естетичним поняттям образу, яке реалізується у портретному жанрі в образотворчому мистецтві. Перші портрети, створені в скульптурі, зображували фараонів і пов'язувалися з культом мертвих, що існував у Давньому Єгипті.

Майстерність виконання так званих фаюмських портретів, як одних з перших, написаних фарбами, їх досконалість та психологічність піднімають ці твори на вищій щабель світового портретного мистецтва. Згодом митці стали зображати також і людей свого кола, які їх оточували. Це були музиканти, художники, літератори. Митців надихала особистість творчої людини, її світогляд та психологічність.

Сучасники могли бути зображені з натури, що навіть більше приваблювало митців. Портрети письменників, поетів, відомі навіть школярам, теж впливають на творчість, життя, вибір професії майбутніх членів суспільства. Глибокодумний зачаровуючий погляд, іноді легка усмішка, або суворий вираз обличчя, очі, які ніби розмовляють, змушують глядача зупинитися, замислитися.

Відомі людству давні портрети письменників, поетів справляють таке враження і досі. Портрет Гомера, що зберігся з часів Стародавньої Греції, відрізняється поетичністю, реалістичністю, поступовим ритмом ліній. Митець присутній лише частково в земному світі, його очі звернені до неба. Він не бачить сучасних йому людей, але відчуває їх думки, погляди, вчинки.

Ще один цікавий портрет і цікава, загадкова особистість — В. Шекспір. Існування цього автора, як і існування Гомера, іноді береться під сумнів. Драматургічна творчість В. Шекспіра зобов'язана традиціям народного театру і лише частково — спадщині античного театру. Не існує жодного достовірного прижиттєвого портрета Шекспіра. Два портрети були створені незабаром після його смерті і тому вважаються найбільш достовірними. Друшаутський портрет 1623 року має деяку схожість (форма черепа, риси обличчя, зачіска і т. д.) із зображенням на надгробному пам'ятнику у церкві Святої Троїці в Стратфорді-на-Ейвоні. Роздивляючись ці портрети, ми ніби опиняємося в епосі В. Шекспіра, відчуваємо його творчу натуру, великий розум, а легка усмішка видає в ньому людину театру. Майже з усіх портретів на нас дивиться великий драматург, особистість з феноменальною пам'яттю, пізнанням музики і живопису.

Портрети Т. Шевченка, українського письменника, класика української літератури, мислителя, художника були створені в різних художніх техніках. Попри те, що Т. Шевченко протягом життя був веселою людиною, «душею компанії», його звикли показувати з суворим виразом обличчя. Хоча він помер у 47 років, його образ часто відтворюють як образ літнього чоловіка, зі зморшками та сивими вусами.

Саме такого суворого й похмурого Т. Шевченка відтворив скульптор Л. Молодожанин, автор кількох пам'ятників Т. Шевченкові. Одним із найкращих пам'ятників вважають монумент у Харкові, великі пам'ятники Кобзареві встановлені також у Києві, Дніпрі, Донецьку, Львові, інших містах та за кордоном.

Творчість поета і художника любили і шанували. Пізніше, після його смерті, різні художники малювали портрети Т. Шевченка. Гарний портрет Т. Шевченка зробив І. Крамської. Письменник зображений у зимовому українському одязі — кожусі та козацькій шапці, який привезли йому земляки з України. Під кожухом вдягнений фрак і модна краватка, що символізує й народність Кобзаря, і його сучасність. Українець за походженням, І. Крамської, який ніколи не бачив живим Т. Шевченка, відтворив бунтарський характер великого Кобзаря. Цей портрет і досі один з кращих портретів письменника.

Образ всесвітньовідомого письменника, сатирика, тонкого психолога М. Гоголя теж приваблював художників. Прижиттєвий інтерес митців до особистості лірика, відтворений у портретах, простежує відображення характерних рис М. Гоголя. Роботи А. Венеціанова, О. Іванова, Ф. Моллера, Ф. Гордана, стали основним взірцем для багатьох художників різних поколінь.

На літографії А. Венеціанова (1834 р.) М. Гоголь з посмішкою на губах і в очах, і завитими, зачесаними короткими локонами над чолом і скронями, вже популярний та ославлений, модно вдягнений молодий чоловік.

Зовсім інші портрети, написані в Італії О. Івановим та Ф. Моллером у 40-х роках XIX ст. На портреті О. Іванова (першому, 1840 р., виконаному олійними фарбами) М. Гоголь теж усміхнений, в халаті, «по-домашньому», з уже притаманною зачіскою світло-брунатного відтінку волосся «по-гоголівські». На другому портреті роботи О. Іванова М. Гоголь теж у розкутій позі з гарним настроєм.

Деякі сучасники (М. Погодін і М. Боткін) вважали івановські портрети найбільш вдалим і «характерними для його стану душі» (П. Анненков).

Портрети письменників частіше за все соціально-психологічні, їм не властиві риси парадного портрету.

Сучасні митці і до сьогодні звертаються до портрету, ця тема є актуальною. Так, наприклад, у нашій дипломній роботі, де ми створюємо художній образ письменника, реалізувати творчі ідеї портретного

мистецтва здається цікавим, роботи схожі на графічні зображення. Працюючи зі склом, пізнаємо нову технологію, яку можна використати у педагогічній діяльності, дотримуючись техніки безпеки.

Ткачук Олег Володимирович,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
tov121@ukr.net

Григоренко Катерина Вікторівна,

здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
rara.avis231@gmail.com

ХУДОЖНІ МОТИВИ ЮВЕЛІРНИХ ПРИКРАС СТАРОДАВНЬОГО ЄГИПТУ ПЕРІОДУ СЕРЕДНЬОГО ТА НОВОГО ЦАРСТВ

Ключові слова: ювелірні прикраси, символізм у прикрасах, Стародавній Єгипет, ювелірне мистецтво, символіка, прийоми роботи зі склом та металом, костюм стародавніх єгиптян.

Людина у всі часи прагнула себе прикрасити, стати трішки краще, ніж вона є насправді, привернути увагу або показати свою значимість. Мета досягалася за допомогою декоративної косметики, вибагливості костюма і, безумовно, різноманітністю ювелірних прикрас. За допомогою прикрас людина могла підкреслити свій соціальний статус, фінансову стабільність та індивідуальний смак. У світовій історії важко знайти ще одну, подібну до Стародавнього Єгипту, ранню цивілізацію, майстри якої залишили б по собі таке різноманіття чудових за якістю і досконалих за художнім задумом ювелірних виробів.

Єгипетські золотих справ майстри створили майже всі відомі варіанти ювелірних прикрас, наділивши кожну з них неповторністю та індивідуальним стилем. Розглядаючи різноманіття тогочасних предметів, які дійшли до нашого часу, варто звернути увагу на те, для чого